

Güçlü çiçekler yeşerten kadın: Burçak Bingöl

Yeşili az Beyoğlu sokaklarında çiçek avına çıkan, bizleri izleyen kameraları izlenebilir olanlarla değiştiren Burçak Bingöl ile 15. İstanbul Bienali ve sanat üzerine keyifli bir röportaj gerçekleştirdik. Eserlerinden yola çıkarak kendisine ve sanatına bakış açısını keşfedebildiğimiz yazımızı sizlerin de keyifle okumanızı umuyoruz.

Sizi tanıyarak başlayalım.

Güzel sanatlar eğitimimi doktora düzeyinde Hacettepe Üniversitesi'nde tamamladım. Aynı zamanda Ankara Devlet Konservatuvarı'nda da 6 yıllık süren bir yarı-zamanlı koro eğitimim, İstanbul'a taşınana kadar sürdürdüğüm bir müzik hayatım var. Bunun yanında New York'ta fotoğraf üzerine bir program tamamladım.

6 yıllık akademisyenlik ve 6 yıllık sanat direktörlüğü/küratörlükten sonra son bir yıldır tam zamanlı sanatçı olarak kendi projelerime yoğunlaştım. New York, Ankara ve İstanbul'da 6 kişisel serginin yanında dünyanın pek çok noktasında karma sergilere katıldım. Burçak Bingöl'ü tanımlayan daha pek çok şey var tabi ancak ilk aşamada CV'nin bir yansıması olarak yıllarımı nasıl geçirdiğim bu şekilde özetlenebilir sanırım.

Seramik ve çiçek... Toprakten gelen biri sert, diğeri naif iki malzeme sizin sanat dünyanızda nasıl bir araya geldi?

Sanat dünyasındaki tabulardan geldi sanırım. Aldığım güzel sanatlar eğitiminde açıkça dekorasyon, figürasyon gibi konuları neredeyse yasaklayan bir "çağdaş" eğitim anlayışı vardı. Bu aslında oldukça modernist ve zamanı geçmiş bir düşünce. Bu kısıtlanmış alanda kendime tam da bu konularla yeni bir yer açabilme tutkusunu oluşturdu bende. Bir de 70'ler Feminist Sanat'ta kadınların erkek diline öykünerek iş üretmesini eleştiren bir yaklaşım vardır. Daha maskülen ve daha ciddi bir dil. Daha öğrenciyken o eleştiriye kendime yönelttiğimde aslında benzer bir şey yaptığımı farkedince hem kendime hem de malzemenin kendisine karşı dürüst olmak istedim sanırım. Yani dekorasyon kavramını özellikle konu ederek minör ve daha aşağıda konumlandırılan bu alanı çağdaş bağlamda yeniden ele almak, yeni bir dil geliştirmektir amacım.

Günümüzde sıklıkla karşımıza çıkan seramik, sanattan çok zanaatın malzemesi haline geldi. Oldukça da popüler. Sizce bir malzemenin kullanımı hangi noktada sanata dönüşüyor?

Zanaat ve endüstri, seramik malzemenin çok yakından ilişki kurduğu alanlar ve öyle olmaya da devam edecek. Herkesin bu malzemeyle ilgili olarak kendi deneyimine göre bir kavrayışı oluyor ister istemez. Bana göre bir üretimin bağlamı onun sanat mı zanaat mı olduğunu belirleyen en güçlü parametre. Yani ne yapıldığından ziyade neden yapıldığı ve o işin kendisinin büyük çerçeve içerisinde nereye yerleştiği son derece önemli. Bunu da tek bir çalışma değil üretimin kendisi yani tüm çalışmaların birbiriyle kurduğu tutarlı iç ilişki sağlıyor. Neyin öncelik olduğu, hayatın nasıl alanlarına nüfuz ettiği, nasıl bir duyarlılıkla gerçekleştiği son derece önemli. Her sanatsal malzemenin farklı kullanım alanları olabiliyor. Bu aslında sadece seramik değil tüm malzemeler için geçerli.

Bienalde tasarlamış olduğunuz seramik, çiçekli kameraları sokaklarda sergilediniz. Bu noktada bienalin "İyi Bir Komşu" temasına nasıl bir katkıda bulunduğunuzu düşünüyorsunuz?

Benim açımdan galeriden çıkıp sokağa dahil olmak son derece önemliydi. Kameraların üzerindeki çiçekler de Beyoğlu'nda büyüyen çiçeklerin kendileri zaten. Bunları özel bir transfer tekniğiyle pişirerek seramik yüzeye sabitledim. Tüm kırılabilirliğiyle sokaklarda var olmak, var olmak için direnmek bana göre önemli bir duyguydu. Bu aslında hepimizin geçen yıl son derece içselleştirdiği bir yaşam deneyimine de dönüştü; hayatta kalmak. Seramikten üretilmiş kameralar da tüm kırılabilirliğiyle sokaklarda tek parça olarak sağlam kaldı. Bu bana umut veriyor. Beyoğlu sokakları İstanbul'un en eski bölgelerinden; bu toplumun yüzyıllardır görünmeyen sarkacının Doğu ve Batı ucunda yaşadığı salınımlı görünür kulan alanlarından birisi. Bu kameralar aracılığıyla Beyoğlu bize bakıyor, biz ona. İzleyiciler komşulukla ilişkisini istedikleri şekilde kurmakta özgürler tabii ki ancak bana göre bienal temasındaki komşuluğu en iyi tanımlayan, ortaklıklar ve beraber yaşam kültürü üzerinden birbirimize olan bakışı vurgulaması.

Doğu-Batı, geçmiş-gelecek, güçlü-kırılğan... Çalışmalarınızdaki çatışma durumunu siz nasıl yorumlarsınız?

Üretimime karakterini veren sınırların gerilim zaten. Bir şekilde içerik veya biçim olarak hep konunun önemli bir parçası. Belli belirsiz bir yanlışlık duygusu ve zıtlıkların kendine has bir uyumla yeni bir denge tanımlaması özellikle peşine düştüğüm bir konu. Her şeyin birbiriyle bağlantılı ve etkileşim halinde olduğu yeni mecralar inşa etmek...

İyi bir komşu bizi gözetle(me)yen midir?

İyi bir komşu her ne yapıyorsa saygıyla yapandır. Rahatsızlık vermeyendir. Komşunun, senin farkında olması o kadar da kötü bir şey olmayabilir. Önemli olan bir arada yaşamın en önemli gereği, o ince ve narin sınırlar farkında olmaktır.

İpek Yolu üzerinde bulunan yedi ülkeden yedi yerel sanatçıyla yapılan uluslararası bir projeye imza attınız. Kısaca bahsedebilir misiniz?

Bu LVMH grubunun Moët Hennessy bölümüyle yaptığım bir sanatsal iş birliği. Bu özel sergi projesinin İstanbul ayağı da Fransız Sarayı'nda özel bir davetle gerçekleşti. İpek Yolu ile Çin'den Osmanlı'ya ulaşan ve ismini de tekniğe veren "çini" sanatının oluşması ve kültürler arasındaki etkileşime odaklandığım bir projeydi. Coğrafyalar arasında sadece form ve imgenin değil, malzeme ve yaratıcı bireylerin de yer değiştirmesiyle oluşan yeni sanatsal diller, yeni anlatım biçimleri üzerine mekana özgü 3 çalışma gerçekleştirdim.

Hatayi ismindeki iş, Topkapı Sarayı'ndaki 16. Yı'nın önemli bir sanatçısı Tebriz'den gelen Şah Kulu tarafından yapılmış ve Çin etkileri açıkça görünen ünlü bir mavi beyaz çini panelin bugünün teknolojik imkanları ve sanatsal anlayışıyla yeniden üretildiği bir çalışma. Bir anlamda Topkapı Sarayı'ndan bir imgenin gölgesini Fransız Sarayı'na,

sırda kullandığım kobalt oksitini mavisiyle düşürme denemesi. Jardin Particulier ise Avanos'ta ürettiğim ve sarayın bahçesine yerleşen bir yerleştirme. Yine Çin'den gelen bir klasik kap formunun dönüşerek Osmanlılaşması ve İpek Yolu üzerinde bir yerlerden batıp İstanbul'daki topraktan belirmesi üzerine bir mekânsal deneme.

Yeni projeler var mı?

Şu an için sözü ettiğim Hatayi adlı çalışmanın bir sanatçı kitabının ve Ocak ayında San Francisco'da olacak solo sergimin hazırlıkları üzerine çalışıyorum. Ayrıca bienaldeki çalışmam Günebakan için özel bir kitap hazırlıyorum. Oldukça yoğun ama son derece keyifli bir üretim süreci geçirdiğimi söyleyebilirim.